

> Nyhetsklipp

Innehåll

Slätteräng och kaffegök - Den gamle bygdereportern Göteborgs-Posten 1 Böcker
Carl Rybergs gamla ord går igen.

2008-02-11

2

Göteborgs-Posten

Slätteräng och kaffegök - Den gamle bygdereportern Carl Rybergs gamla ord går igen.

Göteborgs-Posten 1 Böcker. 2008-02-11.

Udo Sponberg

Sektion: Världens gång. Sida: 66.

Genom att stanna upp ett ögonblick ser vi oss själva i vårt eviga sökande efter svaren på de stora livsfrågorna. Så står det på baksidan av en nyutkommen vacker bok som skildrar livet i världen förr, speciellt i Herrljunga och Remmene.

REMMENE ligger strax utanför Herrljunga mot Vårgårdahället till. Gamla infanterister känner till den trakten. På Remmene skjutfält brukade militärerna från I15 i Borås peppra tänkta fiender med granater.

En person som har siktet inställt på Remmene är skribenten och översättaren Maria Vajta Klamer. Hennes morfar Carl Ryberg var en lokal profil från trakten, känd som ortskorrespondent för GöteborgsPosten och en rad andra tidningar.

I boken Bygdereportern och odalmannen Carl Ryberg, västgötaminnen i ord och bild (eget förlag) har Maria Vajta Klamer, förutom egna texter, samlat ett urval av morfaderns artiklar.

Resultatet har blivit en vacker bok som från det lokala perspektivet ger exempel på hur det var att leva förr. Maria Vajta Klamer låter morfaderns ord flöda. Artiklarna har hon hittat i de tidningar Carl Ryberg en gång skrev för.

Journalistiken har förändrats och ortskorrespondenter av Carl Rybergs typ, som fick betalt per rad, finns inte längre. Men orden är bevarade - och vilka ord sen!

Carl Rybergs texter ter sig gammaldags men inte alls krångliga. Ord som merendels, fordomdags och voro hejdar inte läsoplevelsen. Tvärtom, de ger färg åt berättelserna om världen, Sverige och Herrljunga.

LIVET VAR HÅRT fordomdags och man arbetade mycket och länge. Fattiga fick gå på socknen (för att tigga), folk bodde trångt och torpare blev hunsade och utlämnade åt andras godtycke. Men det fanns också tid för fest och gemenskap. Vid slättern hjälptes alla åt. Man började tidigt innan dagen försvunnit. Gräset slogs med lie, det bästa redskapet för ojämna marker.

Innan arbetet startade fick man utfägnad (datorns rättstavningsprogram hittar inte det ordet) och kaffegök. Då och då gjordes uppehåll i arbetet för några supar. Det hörde till ordningen på den tiden.

På piskelördag, dan efter långfredagen, skulle alla barn ha stryk. Man trodde, skriver Carl Ryberg, att barnen på så sätt skulle vara snälla till årets slut.

Seden var allmän. Slagen var ofta lindriga, men stryk skulle småttingarna i alla händelser ha.

SÅ KONSTIGT kunde det vara, men äldre människor kanske minns detta liv.

På bokomslagets bild står morfar Carl Ryberg vid sidan om en skrinna med grönfoder. Barn sitter på lasset. Ardenneren står förspänd och väntar på ett kommando. Hästens huvud duckar.

Tiden har stannat upp. Vi kanske får en bild av oss själva. Vi ställer oss den ständigt återkommande frågan: vadan och varthän?

Udo Sponberg

(C) Göteborgs-Posten eller artikelförfattaren.